

100% BOB 0% op

De campagne

Waarom weer een nieuwe BOB-campagne?

Alcohol en verkeer gaan niet samen. Hoewel de overgrote meerderheid van de Nederlandse automobilisten zonder alcohol of met heel weinig alcohol achter het stuur zit, valt er bij bepaalde aandachtsgroepen nog steeds winst te behalen. Daarnaast moeten we de mensen die het goed doen, hun goede gedrag blijven bevestigen.

Zoals met elke verkeersveiligheids campagne, doet het ministerie van Infrastructuur en Milieu met de BOB-campagne weer een nadrukkelijk beroep op de eigen, individuele verantwoordelijkheid van alle verkeersdeelnemers. "100% BOB, 0% op. Veilig thuis komen heb je zelf in de hand."

Er is een harde kern zware verkeersovertreders, die niet ontvankelijk zijn voor voorlichtingscampagnes als de BOB-campagne. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu zet voor deze overtredders in op nieuwe maatregelen die het mogelijk maken om deze overtredders harder aan te pakken.

Wanneer start de campagne?

De campagne '100% BOB, 0% op' gaat op maandag 13 december 2010 van start op Postbus 51.

Waarom '100% BOB, 0% op'?

Uit zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek¹ blijkt dat er automobilisten zijn die toch (een beperkte hoeveelheid) alcohol drinken wanneer ze nog moeten rijden. Meestal leggen ze de grens bij 1 of 2 glazen. Daarmee denken ze binnen de wettelijke limiet te blijven. Of ze gaan uit van het aantal glazen alcohol, waarbij ze uit ervaring denken nog veilig te kunnen rijden (persoonsgebonden). In dat geval kan de zelfgestelde grens qua aantal glazen hoger zijn dan 1 of 2.

Mensen denken dat ze goed in staat zijn om hun alcoholgebruik te beheersen en dat ze tijdig kunnen stoppen met drinken, als de vooraf gestelde grens is bereikt. Het stellen van die grens vóórdát men begint met alcohol drinken is een rationele afweging. Wanneer men eenmaal is begonnen met alcohol-inname dan vervaagt die grens. In praktijk blijft het dan vaak niet bij 2 pilsjes. Door het ontremmende effect van de alcohol (dit bereikt binnen 10 minuten de hersenen), gecombineerd met de gezelligheid en groepsdruk, begeeft men zich op een hellend vlak.

Na bepaalde tijd staat men dan voor de lastige keus: stap ik achter het stuur, neem ik het risico? Omdat veel mensen 's avonds of de volgende dag de auto weer nodig hebben, is de neiging groot om toch te gaan rijden. De verhoogde kans op een bon of een ongeluk nemen ze dan op de koop toe.²

De nieuwe campagneslogan '100% BOB, 0% op' zegt dus op een duidelijke manier: een echte BOB drinkt geen druppel alcohol!

Welke campagnemiddelen worden ingezet?

Uit onderzoek is wederom gebleken dat herinnering op locatie erg belangrijk is. Daarom worden tijdens de campagneperiode –naast de massamediale middelen– ook communicatiemiddelen ingezet die de BOB-boodschap op locatie communiceren.

Overzicht van de campagnemiddelen:

Landelijk, massamediaal

Tv-commercial

Om ook de doelgroep 'mannen 35-55 jaar' extra aan te

spreken, spelen 3 mannen die symbool staan voor deze doelgroep, de hoofdrol: de gezellige Amsteljongens. Deze mannen speelden tot 7 jaar geleden jarenlang de hoofdrol in de commercials van Amstel. Wat we willen vertellen met de spot is: Zelfs de jongens van Amstel regelen tegenwoordig een BOB! En die BOB blijft helemaal nuchter, ook al is dat voor de bekendste bierdrinkers van Nederland soms ook best moeilijk. Help je BOB dus, want een 100% BOB heeft 0% op.

Radiospot

Ook in de radiospot staat de boodschap centraal dat een 100% BOB 0% op heeft.

Borden langs hoofdwegennet

De poster met de campagneslogan "100% BOB, 0% op" komt tijdens de campagneperiode op de bekende grote mottoborden langs het hoofdwegennet te hangen.

Zichtbaarheid op locatie

Telefoon App

Voor de jongeren is een smartphone App ontwikkeld voor iPhone en Android, waarmee BOB's hun vrienden op een sympathieke en niet-belerende manier hun gedrag kunnen spiegelen. De App communiceert op een andere manier de campagneboodschap, die goed bij de doelgroep past en waardoor zij met de thematiek bezig zijn. BOB's kunnen met de App een boodschap inspreken, die door de App wordt vervormd, waardoor BOB's ineens tipsy tegen hun vrienden terugpraten. En ze daarmee dus even flink in de maling nemen. Op die manier worden BOB's vrienden even geconfronteerd met hun eigen (soms belachelijke) gedrag. Daarnaast wordt de BOB zelf nog eens herinnerd aan de BOB-afpraak.

Zichtbaarheid op locatie

Uit onderzoek is wederom gebleken dat herinnering op locatie erg belangrijk is. Daarom worden tijdens de campagneperiode ook de volgende middelen ingezet:

- Posters om de App te promoten
- Urinoirstickers

¹ Kwalitatief onderzoek uitgevoerd door Mare, kwantitatief onderzoek uitgevoerd door Panelwizard i.o.v. het ministerie van Infrastructuur & Milieu.

² Bron: Tamis, K. Onderbouwing van de ontremmende werking van alcohol, ministerie van Infrastructuur & Milieu.

Onderzoek

Enkele inzichten van Joop van der Pligt (sociaal psycholoog), verbonden aan het onderzoek door Mare research:

- Mensen stemmen hun gedrag af op dat van anderen: men kijkt naar hetgeen andere mensen doen en probeert zo het juiste gedrag voor zichzelf te bepalen. Het blijkt dat mensen dit vooral doen omdat ze graag willen dat de omgeving hun gedrag goedkeurt (men wil sociale afgang voorkomen).
- Mensen maken een systematische overschatting van hun eigen gedrag en vaardigheid. Daarnaast zijn mensen vaak op zoek naar redenen waarom negatieve opvattingen niet op hen van toepassing zijn. Hierdoor ontstaat er vaak een vertekend beeld van de werkelijkheid. Dit kan verklaren waarom veel mensen systematisch hun resistentie tegen alcohol overschatten. Saillant detail is dat alcohol deze overschatting versterkt, ook in kleine hoeveelheden!

Conclusies van het Kien onderzoek:

Ruim één op de drie personen die wel eens de BOB is, geeft aan toch alcohol te drinken als men moet rijden. Onder mannen in de leeftijd van 35 tot en met 55 jaar ligt dit percentage hoger dan bij de rest, namelijk op 43%. Bijna al deze personen geven aan een maximum van twee alcoholische versnaperingen te hanteren.

BOB vaak geconfronteerd met alcohol

Zes op de tien ondervraagden worden als BOB wel eens geconfronteerd met situaties waarin men door vrienden, familie of collega's alcohol aangeboden krijgt. Bij één op de drie komt dit zelfs bij elke gelegenheid dat men de BOB is één keer of vaker voor. Avondjes in de kroeg met vrienden (26%) en familiediners (24%) zijn hierbij de meest voorkomende gelegenheden. Maar liefst drie op de tien bestuurders zeggen de alcoholische versnapering aan te nemen en op te drinken; 60% van hen geeft hierbij als voorbehoud dat men het drankje alleen accepteert als men daarvoor maximaal één alcoholische versnapering heeft genuttigd. Jongeren onder de 30 jaar worden als BOB vaker in de kroeg geconfronteerd met alcohol, terwijl ouderen (50+) vaker tijdens een diner met familie drank aangeboden krijgen. Mannen van 35 t/m 55 jaar worden als BOB vaker dan anderen geconfronteerd met alcohol tijdens de vrijdagmiddagborrel van het werk (12% vs 4%) en in sportkantine (10% vs 3%).

Eén op de zes bestuurders overschrijdt alcoholgrens wel eens

Hoewel slechts 3% van de ondervraagden aangeeft moeite te hebben met het overstappen op niet alcoholisch, zegt één op de zes bestuurders wel eens met meer dan twee glazen op achter het stuur te zijn gekropen. Wederom blijken vooral familiediners en kroegavonden met vrienden risicovolle aangelegenheden (beiden zo'n 6%).

Mannen van 35 t/m 55 jaar geven vaker aan de alcoholgrens van maximaal 2 glazen wel eens te overschrijden (27% vs 13%). De kroeg en het familiediner staan ook bij deze groep bovenaan (10%), maar ook de sportkantine (8%) en de vrijdagmiddagborrel (6%) zijn voor hen risicovolle aangelegenheden.

Achtergrond

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
<0,2‰	90,3	90,2	90,8	91,1	91,7	92,2	92,8	92,6	92,9	93,2
0,2-0,49‰	5,5	5,4	5,1	4,8	4,6	4,4	4,4	4,4	4,1	3,9
0,5-0,79‰	2,2	2,5	2,3	2,3	2,1	1,8	1,4	1,6	1,6	1,4
0,8-1,29‰	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,0	0,8	1,1	1,1	1,0
>1,3‰	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,4	0,4	0,5
≥ 0,5‰	4,2	4,4	4,1	4,1	3,8	3,4	2,8	3,0	3,0	2,9

De cijfers bij rijden onder invloed van alcohol³

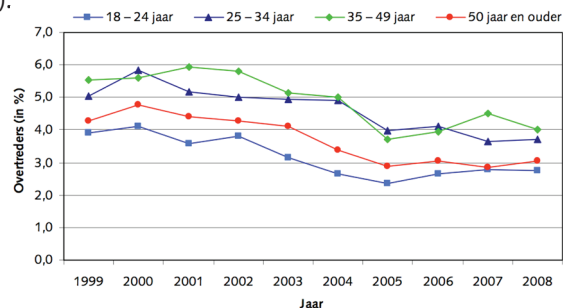
Er is een trendmatige daling te zien in volgende tabel van het percentage overtredders van 4,2% in 1999 tot 2,9% in 2008. Wel is er sinds 2005 sprake van een afvlakking van deze dalende trend. Als ook gekeken wordt naar het aandeel bestuurders met een BAG⁴ van minder dan 0,2‰ (niets gedronken of hooguit 1 glas), dan is vanaf 2000 een duidelijke stijging te zien. In 2000 was het percentage met een promillage lager dan 0,2‰ 90,2%. In 2008 komt dit percentage uit op 93,2%. Dit betekent dat de overgrote meerderheid van de autobestuurders zonder alcohol of met heel weinig alcohol achter het stuur zit. Dit is een indicatie dat de BOB in het Nederlandse verkeer oprukt.

Meerderheid overtreders is man

De meerderheid van de gecontroleerde bestuurders is van het mannelijk geslacht (68%). Bovendien bestaat de groep overtreders ook voor een grote meerderheid uit mannen (82% in 2008). Het percentage van de mannelijke bestuurders dat in overtreding is, is in 2008 3,4%, terwijl dat onder vrouwelijke bestuurders 1,6% is.

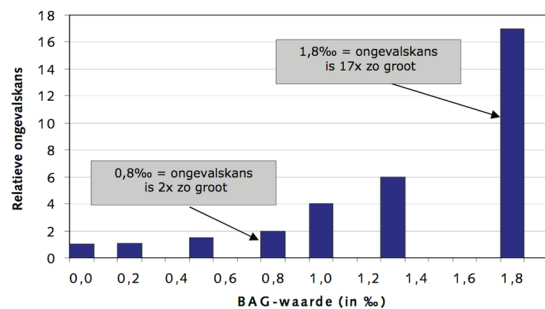
Het hoogste percentage overtreders is te vinden bij mannen in de leeftijdscategorie 35-49 jaar: 4,0% in 2008. Het hoogste percentage overtreders bij vrouwen is ook te vinden in de leeftijdscategorie 35-49 jaar (2,0% in 2008).

Onderstaande tabel toont de ontwikkeling van het aandeel overtreders bij mannen in verschillende leeftijdscategorieën. Bij mannen van 18-24 jaar is de afgelopen jaren een duidelijke afname van rijden onder invloed te zien, maar vanaf 2005 stabiliseert het aandeel rond 2,8% van het aantal gecontroleerde bestuurders in deze leeftijds-categorie. Toch blijven zij een risicogroep door de combinatie van onervarenheid, overmoed en frequent rijden op gevaarlijke tijdstippen ('s nachts).

Maatschappelijke gevolgen van rijden onder invloed van alcohol ⁵

Alcohol is één van de belangrijkste risicofactoren in het verkeer. Gemiddeld neemt al vanaf 1 á 2 glazen de ongevalskans licht toe. Bij een promillage van 0,5 is de kans op een ongeval ongeveer anderhalf keer zo groot als zonder alcoholgebruik. Bij grotere hoeveelheden alcohol is die toename steeds groter. Bij 1,0 promille is de ongevalskans bijna 4 keer zo hoog, en bij een BAG van 1,8 promille zelfs bijna 20 keer zo hoog. De ongevalskans bij verschillende BAG's staat in de onderstaande figuur.

Ongevallen met ernstige afloop

Behalve de ongevalskans hangt ook de letselnrst samen met de mate van alcoholgebruik. Ongevallen waarbij alcohol in het spel is hebben over het algemeen een ernstige afloop. Zo hebben bestuurders met meer dan 1,5 promille alcohol in hun bloed ongeveer tweehonderd keer zoveel kans om bij een verkeersongeval om het leven te komen als nuchtere bestuurders. Dit moet toegeschreven worden aan enerzijds de toegenomen kans op een ongeval en anderzijds het ernstiger letsel, gegeven een ongeval (Simpson & Mayhew, 1991). Het ernstiger letsel bij een verkeersongeval komt met name doordat automobilisten onder invloed van alcohol vaker te hard rijden en minder vaak hun gordel gebruiken. Mogelijk speelt de verminderde fysieke gesteldheid van zwaardere drinkers ook een rol.

Jonge mannen en zware drinkers risicogroepen

Met name jonge mannen en zware drinkers zijn risicogroepen als het gaat om betrokkenheid bij alcoholongevallen. Hoewel jonge mannen van 18-24 jaar in 2002 slechts 4% van de totale Nederlandse bevolking vormden, maakten ze 23% uit van de ernstig gewonden en verkeersdoden door alcoholongevallen. Ondanks het feit dat jonge bestuurders in het verkeer minder alcohol gebruiken dan oudere bestuurders, zijn ze oververtegenwoordigd in de groep slachtoffers en betrokken bestuurders bij alcoholongevallen (Mathijssen & Houwing, 2005). Niet alleen hebben jonge bestuurders door hun gebrek aan rijervaring ook in nuchtere toestand al een groter risico op een ongeval, maar ook neemt bij jonge, onervaren drinkers het ongevalsrisico na alcoholgebruik sterker toe dan bij oudere, meer ervaren drinkers.

Het aandeel overtreders in de weekendnachten met een promillage boven 1,3 is 0,5%. Deze groep zware drinkers is vanwege het veel hogere ongevalsrisico echter verantwoordelijk voor een onevenredig groot deel (tussen 60 en 70%) van de alcoholgerelateerde ongevallen. De Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid schat op grond van een dieptestudie in Tilburg dat het aantal alcoholgerelateerde doden ligt op een kwart van het totaal aantal verkeersdoden. Dat betekent voor 2008 ca. 190 doden.

De totale maatschappelijke kosten van verkeersongevallen worden door de SWOV geschat op 12,3 miljard euro in 2007. Ervan uitgaande dat bij 14,0% van alle ernstige ongevallen (zowel doden als ziekenhuisgewonden) alcohol in het spel was schat Rijkswaterstaat de maatschappelijke kosten van alcoholongevallen op ongeveer 1,7 miljard euro.

³ Rijkswaterstaat/Dienst Verkeer en Scheepvaart: Rijden onder invloed in Nederland 1999-2008 (juli 2009)

⁴ Bloedalcoholgehalte (BAG). BAG is het aantal gram alcohol per liter bloed en wordt uitgedrukt in een alcoholpromillage

⁵ Rijkswaterstaat/Dienst Verkeer en Scheepvaart: Rijden onder invloed in Nederland 1999-2008 (juli 2009) en SWOV: Factsheet alcohol in het verkeer (juli 2009)

VEILIG THUISKOMEN HEB JE ZELF IN DE HAND